

Povreda člana 2. Ek

Dana 12. listopada 2003. sin podnositelja zahtjeva vozio se na biciklu pored kuće S.K.-a, koji je rafalnom paljbom pucao u smjeru svog bivšeg šurjaka i tom prilikom pogodio sina podnositelja u glavu, koji je naknadno preminuo u bolnici. Podnositelji zahtjeva, otac i majka preminulog, podnijeli su tužbu radi naknade štete protiv S.K.-a i Republike Hrvatske, međutim njihov tužbeni zahtjev u dijelu koji se odnosi na Republiku Hrvatsku je u cijelosti odbijen. Pred Europskim sudom prigovorili su temeljem članka 2. Konvencije da je smrt njihova sina uzrokovana propustom domaćih tijela da spriječe nasilna djela S.K.-a i da od njega oduzmu automatsku pušku koju je nezakonito posjedovao.

Europski sud je uvodno primijetio da je prije predmetnog događaja Policijska postaja Osijek posjedovala brojne dokaze da je S.K. bio nasilan, te je zaprimila nekoliko prijava da je nezakonito posjedovao oružje. U tim prijavama je također navedeno da je S.K. pucao po susjedstvu, te da je prijetio majci, bivšoj supruzi i drugim članovima obitelji. Nadalje, policijski službenici zatekli su ga prilikom nošenja plinskog pištolja dok je bio pod utjecajem alkohola, a sama činjenica da je Prekršajni sud u Osijeku izdao nalog za pretragu kuće S.K.-a radi pronalaska oružja ukazuje na to da su državna tijela bila svjesna mogućnosti da on nezakonito posjeduje oružje.

Što se tiče same pretrage S.K.-ove kuće, Europski sud je utvrdio da je, prema navodima S.K.-a, automatska puška kojom je usmrtio sina podnositelja zahtjeva bila skrivena u tepihu, a da se niti jedan policijski službenik koji je obavljao tu pretragu nije mogao sjetiti je li taj tepih odmotao i pregledao. Stoga je Europski sud naveo da je teško razumjeti na temelju kojih činjenica je domaći sud zaključio da je pretraga, koja je trajala svega 30 minuta, bila temeljita. Nadalje, Europski sud je utvrdio da je tužba podnositelja zahtjeva odbijena jer nisu uspjeli dokazati da je tijekom pretrage S.K.-ove kuće bilo nepravilnosti ili propusta koji su doveli do smrti njihova sina. Po mišljenju Europskog suda, takvo traženje domaćeg suda predstavljalo je pretjerano visok, ako ne i nemoguć teret dokazivanja na strani podnositelja zahtjeva koji ni na koji način nisu sudjelovali u predmetnoj pretrazi. Štoviše, utvrdio je da je drugostupanjski sud svoje ispitivanje predmeta ograničio na predmetnu pušku i mjesto na kojem se ona nalazila tijekom pretrage, a da nije ispitao jesu li domaća tijela poduzela dovoljne mjere za identifikaciju i sprječavanje potencijalne smrtonosne zlorabe oružja koje je S.K. nezakonito posjedovao, iako su o tome bila obaviještena.

Nadalje, Europski sud je primijetio da državna tijela nisu poduzela nikakve daljnje razumne mjere kako bi izbjegla rizik po život koji proizlazi iz vrlo ozbiljnih optužbi da je S.K. nezakonito posjedovao oružje u vrijeme kada je takvo oružje bilo široko rasprostranjeno u tom dijelu Hrvatske. Uzimajući u obzir da S.K. nije surađivao s policijom tijekom pretrage i da je policija zaprimila više prijava o njegovom navodnom nezakonitom posjedovanju oružja i ozbiljnim prijetnjama članovima obitelji, teško je razumjeti zašto državna tijela nisu ni razmotrila da ga ispituju o tim navodima, kao što su mogla i trebala učiniti prema domaćem zakonu, imajući u vidu da neka od prijavljenih djela predstavljaju kaznena djela koja se progone po službenoj dužnosti.

Europski sud je nadalje utvrdio da su domaća tijela ostala pasivna i nakon što su od Odjela organiziranog kriminaliteta Policijske uprave osječko-baranjske dobila vrlo jasnu uputu kojom se lokalnoj policijskoj postaji nalaže daljnja provjera na terenu temeljem vjerodostojnih prijava da je S.K. nasilan i da skriva oružje koje nezakonito posjeduje. Ne samo da je ova uputa stigla nekoliko dana nakon pretrage S.K.-ove kuće, već je sadržavala i konkretne podatke da je S.K. sakrio oružje koje je nelegalno posjedovao na svom tavanu. Međutim, umjesto provođenja daljnjih provjera na terenu, eventualnog razgovora s potencijalnim svjedocima ili barem osobama koje su s njim živjele, a koje su prema

anonimnim prijavama također bile žrtve prijetnji S.K.-a, policija se u svom odgovoru jednostavno pozvala na obavljenu pretragu S.K.-ove kuće i smatrala je predmet riješenim.

Stoga je Europski sud zaključio da, u specifičnim okolnostima ovog predmeta, imajući na umu poslijeratni kontekst i raširenost nezakonito posjedovanog oružja u Hrvatskoj u relevantno vrijeme, državna tijela nisu učinila sve što je u njihovoj moći da zaštite javnu sigurnost i život sina podnositelja zahtjeva. Konkretno, nisu djelovala brzo i odlučno suočena s ozbiljnim optužbama da S.K. nezakonito posjeduje oružje i nisu poduzela odgovarajuće i učinkovite zaštitne mjere za suzbijanje i sprječavanje bilo kakve zlouporabe vatrenog oružja.

Stoga je Europski sud utvrdio povredu članka 2. Konvencije, te je dosudio podnositeljima 30.000 EUR na ime naknade neimovinske štete, te 830 EUR za troškove i izdatke.

Ova presuda još nije konačna, te će postati konačna pod uvjetima iz članka 44. stavka 2. Konvencije. Presuda je dostupna na web stranici Suda (www.echr.coe.int/hudoc) na engleskom jeziku, a nakon prijevoda na hrvatski jezik, bit će dostupna na web stranici Ureda zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.¹

Espírito Santo Silva Salgado protiv Portugala² (broj 30970/19), 3.12.2024.

Nema povrede čl. 6.1. i 6.2. Ek (nezavisan i nepristrasan sud; pretpostavka nevinosti)

Podnosilac predstavke je Ricardo Espírito Santo Silva Salgado, portugalski državljanin. Do jula 2014. godine bio je predsjednik upravnog odbora privatne banke Banco Espírito Santo ("BES") i Espírito Santo Financial Group S.A. ("ESFG").

U avgustu 2014. godine BES je zabilježio gubitak od 3.577 miliona eura zbog dugovanja u kompaniji sa sjedištem u Luksemburgu (Espírito Santo Group).

Centralna banka Portugala je 3. avgusta 2014. godine odlučila da preduzme mjere sanacije u vezi s BES-om, što je objavljeno na konferenciji za novinare koju je održalo pet članova njenog upravnog odbora, a koja je prenošena uživo na televiziji i na nekoliko radio-stanica u zemlji. Tokom konferencije za novinare, određene izjave dao je tadašnji guverner Centralne banke Portugala, C.C. On je kasnije dao tri intervjua tokom 2016. godine, dva za sedmičnik Expresso i jedan za dnevni list Público.

U međuvremenu, između 2014. i 2015. godine, upravni odbor Centralne banke Portugala pokrenuo je dvije istrage u vezi s BES-om, ESFG-om, podnosiocem predstavke i još trojicom visokih rukovodilaca BES-a zbog lažnog finansijskog upravljanja, neopravdanog nepoštovanja instrukcija Centralne banke Portugala i kršenja pravila o sukobu interesa u vezi s događajima koji su se desili između 2009. i 2014. godine. Te istrage su naknadno spojene.

Istražitelji Centralne banke Portugala su 2018. godine podnijeli svoje nalaze, koji su dostavljeni podnosiocu predstavke. On je tada tražio, između ostalog, isključenje svih članova upravnog odbora Centralne banke Portugala iz postupka. Svoj zahtjev je temeljio na izjavama

¹ Preuzeto sa [Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava - Nova presuda - Svrtan protiv Hrvatske](#)

² Informacije su pripremljene u saradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

koje je C.C. dao tokom konferencije za novinare i intervju za medije, tvrdeći da postoje osnovi za sumnju u nepristrasnost članova upravnog odbora Centralne banke Portugala. Njegov zahtjev je odbijen.

Na kraju, 8. septembra 2020. godine, upravni odbor Centralne banke Portugala izrekao je podnosiocu predstavke administrativnu kaznu u ukupnom iznosu od četiri miliona eura, uz dvije dodatne sankcije. Podnosilac predstavke osporio je tu odluku pred Sudom za konkurenciju, regulaciju i nadzor (CCRS) i tražio isključenje C.C. iz postupka u svojstvu guvernera Centralne banke Portugala. Sud je odbio taj zahtjev, navodeći da je C.C.-ov mandat istekao u julu 2020. godine, te da više nije guverner Centralne banke Portugala. Osim toga, sud je potvrdio administrativnu kaznu i dodatne sankcije koje su izrečene podnosiocu predstavke.

Podnosilac predstavke je izjavio žalbu na tu odluku Lisabonskom apelacionom sudu, ali je žalba odbijena. Također je podnio zahtjev Ustavnom sudu, ali je njegov zahtjev proglašen neprihvatljivim.

Pozivajući se na član 6. stav 1 (pravo na pravično suđenje) Konvencije, podnosilac predstavke je tvrdio da, s obzirom na izjave tadašnjeg guvernera Centralne banke Portugala, nije imao pravično suđenje pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, jer su optužbe protiv njega bile spomenute u tim izjavama. Pozivajući se na član 6. stav 2 Konvencije, dodatno je tvrdio da su izjave C.C.-a prije i tokom administrativnog postupka narušile njegovo pravo da bude smatran nevinim dok se ne dokaže suprotno.

Evropski Sud je zaključio da je, s obzirom na odluku koju je donijela Banka Portugala, podnosiocu predstavke omogućeno pravo sudskog nadzora dovoljnog obima za potrebe člana 6. stav 1. Konvencije. Stoga nije bilo povrede tog člana.

Nepriistrasan sud

Vezano uz izjave date prije pokretanja upravnog postupka Evropski sud je primijetio da su date tokom konferencije za novinare dva mjeseca prije podizanja "optužbe" u smislu člana 6. stav 1. Konvencije. Riječi koje je koristio C.C. nisu bile njegove lične, već riječi sadržane u odluci Banke Portugala u vezi sa mjerama poduzetim u vezi s BES-om. Dalje, u izjavama se nigdje konkretno nije spomenuo podnosilac predstavke. One su se odnosile na opću situaciju BES-a, budući da je njihova svrha bila informirati javnost o sanacijskim mjerama koje su poduzete i o razlozima koji su potaknuli takvu akciju. Po mišljenju Suda, u vrijeme kad su bile date, te izjave nisu mogle utjecati na javno mnijenje da vjeruju da je podnosilac predstavke počinio predmetne upravne prekršaje.

Što se tiče izjava danih nakon pokretanja upravnog postupka, Sud je primijetio da C.C. nije spomenuo upravni postupak koji je u toku protiv podnosioca predstavke u bilo kojem od intervju.

M.Ş.D. protiv Rumunije (broj 28935/21), 3.12.2024.

Povreda člana 8. Ek

Podnositeljica predstavke, gđa M. Ş. D., je rumunska državljanka rođena 1997. godine.

Nakon prekida veze 2016. godine, kada je M. Ş.D. imala 18 godina, njen bivši dečko, V.C.A., između ostalih optužbi, poslao je njene intimne slike članovima porodice i drugima, i objavio slike, zajedno sa njenim ličnim podacima, na internet stranici za usluge eskorta. Podnositeljica predstavke se odmah žalila vlastima na postupke V.C.A.-a, ali krivična istraga i povezani sudski postupci trajali su dugo vremena, sve dok nije nastupila zastara krivične odgovornosti. Većina optužbi protiv V.C.A. na kraju je odbačena.

Pozivajući se na član 8. (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života) odvojeno i u vezi sa članom 14. (zabrana diskriminacije), gđa M. Ş.D. tvrdi da su vlasti propustile da zaštite njeno pravo na poštovanje privatnog života, te da su razlozi za neuspjeh proizašli iz nejednakog tretmana jer je ona žena.

Evropski sud je posebno utvrdio da je domaći pravni okvir bio neadekvatan, nije štutio M.Ş.D. od internetskog nasilja. Također, istraga o njenim optužbama je bila neučinkovita zbog predugog odugovlačenja, ponašanja nadležnih koji su pripisali dio krivice M.Ş.D. čime su pridonijeli njenoj „reviktimizaciji“, te izričito odbijanja tužiteljstva da ispoštuje nalog suda.

M.B. protiv Francuske (broj 31913/21), 5.12.2024.

Nema povrede člana 2. Protokola broj 4

Podnosilac predstavke je M.B., državljanin Tunisa koji je rođen 1988. godine i živi u Montrealu (Kanada).

Slučaj se odnosi na preventivnu mjeru poduzetu protiv podnosioca predstavke na osnovu borbe protiv terorizma.

Ministar unutrašnjih poslova, naredbom od 19. novembra 2020. godine, stavio je podnosioca predstavke pod pojedinačnu mjeru o administrativnoj kontroli i praćenju (mesure individuelle de contrôle administratif et de surveillance – "MICAS"), zabranjujući mu da putuje izvan departmana Pariza, Hauts-de-Seine, Seine-Saint-Denis i Val-de-Marne bez prethodnog odobrenja, zahtijevajući od njega da se jednom dnevno javi u najbližu policijsku stanicu, u periodu od tri mjeseca.

Pozivajući se na član 2. Protokola br. 4 (sloboda kretanja), podnosilac predstavke se žali, na nedostatak jasnoće i predvidljivosti pravne osnove za MICAS koji mu je nametnut i na nesrazmjerno miješanje u njegovu slobodu kretanja.

Pozivajući se na član 6. stav 1. (pravo na pravično suđenje), on se žali da ga domaći sudovi nikada nisu saslušali na javnom saslušanju i da je njihovo oslanjanje na dokaze u obliku "službenih zabilješki" bilo nepravično.

Član 2. Protokola broj 4.

Sud na početku primjećuje da je trajanje mjere bilo ograničeno na dva mjeseca i osam dana. Sud dalje ističe da je teroristička prijetnja još uvijek bila značajna u Francuskoj u vrijeme događaja. Zaštita stanovništva i sprječavanje novog terorističkog čina tada su nesumnjivo predstavljali nužnu potrebu.

Prilikom izricanja mjere ministar unutarnjih poslova oslonio se na činjenicu da je podnosilac predstavke imao nestabilan psihološki profil i izraženu sklonost za nasilje i smrtonosne islamističke ideologije. U vezi s tim, posebno je istaknuo da je na računalnim medijima oduzetim u njegovom domu otkriven veliki broj datoteka sa scenama posebno brutalnih zlostavljanja (slike smaknuća, rezanja grkljana, odrubljivanja glave i dr.) te da je njihovo iskorištavanje omogućilo utvrditi da je gotovo svakodnevno posjećivao džihadističke propagandne stranice. Konkretni elementi, preuzeti iz ponašanja i radnji podnosioca predstavke, pokazuju individualnu i detaljnu procjenu rizika od počinjenja terorističkog čina. U očima Suda, nema sumnje da takvi razlozi primjereno i dovoljno opravdavaju osporenu mjeru.

Također, nalog je bio pažljivo obrazložen i podnosiocu predstavke je odmah skrenuta pažnja na činjenične razloge koji opravdavaju mjeru. Dalje, podnosilac predstavke je imao koristi od sudskog preispitivanja mjere koja se odnosi i na njenu zakonitost i na srazmjernost, pri čemu su domaći sudovi posebno provjerili stvarnost rizika na koji se pozvao ministar unutarnjih poslova. Mjera je stoga bila praćena dovoljnim procesnim jamstvima. Sud je utvrdio da nije bilo povrede člana 2. Protokola broj 4.

Član 6. Ek

Sud je prethodno primijetio da je nalog bio pažljivo obrazložen i da je podnositelj zahtjeva primio, nakon obavijesti, potpune informacije o činjeničnim razlozima koji opravdavaju mjeru i ponašanje koje mu se konkretno stavlja na teret. Dalje, primjećuje da je "službena zabilješka" u postupku pred domaćim sudovima bila posebno detaljna i da je bila uključena u kontradiktornu raspravu. Osim toga, podnosilac predstavke je imao mogućnost iznijeti svoja očitovanja na mjeru. Dalje, činjenice navedene u ovoj zabilješci čvrsto su potkrijepljene korištenjem digitalnih medija zaplijenjenih tokom kućne posjete i u velikom su dijelu nesporne.

Slijedi da je prigovor podnosioca predstavke u vezi sa povredom člana 6. Konvencije očito neosnovan.